

prima instanță; (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) A. Cucerescu
instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai

DECIZIE

13 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței,
judecători

Valentina Clevadî
Galina Stratulat
Dumitru Mardari

examinînd recursul declarat de către Florea Vasile,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Florea Vasile
împotriva lui Florea Andrei, Florea Ludmila, intervenient accesoriu notarul public
Ursachi Diana cu privire la declararea nulă a declarațiilor date în fața notarului,
recunoașterea în calitate de moștenitor legal,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2017, prin care a fost
admisă cererea lui Florea Vasile cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și
scutit apelantul Florea Vasile de la achitarea taxei de stat în sumă de 2519,31 lei, nu
s-a dat curs cererii de apel depusă de Florea Vasile cu acordarea termenului pentru
achitarea taxei de stat în mărime de 2000 lei pînă la data de 21 septembrie 2017,

c o n s t a t ă:

La 19 decembrie 2011 Florea Vasile a înaintat cerere de chemare în judecată
lui Florea Andrei, Florea Ludmila, intervenient accesoriu notarul public Ursachi
Diana cu privire la declararea nulă a declarațiilor date în fața notarului de către
Florea Andrei și Florea Ludmila privind acceptarea succesiunii rămase după
decesul feciorului său Florea Vitalii, decedat la 16 iunie 2011.

Ulterior, la data de 07 februarie 2012 Florea Vasile a înaintat cerere de
chemare în judecată suplimentară, prin care a solicitat recunoașterea sa în calitate
de moștenitor legal a 1/3 cotă-parte din apartamentul nr. 49 din str. Gh. Asachi
nr. 11/2 municipiul Chișinău, rămas după decesul soției sale, decedată la 29 iulie
1998, recunoașterea sa în calitate de moștenitor legal a 1/3 cotă-parte din același
imobil, după decesul feciorului său Florea Vitalii, decedat la 16 iunie 2011 și
obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău să înregistreze dreptul de
proprietate.

La data de 21 mai 2012 a înaintat cerere cu privire la repunerea în termenul
de înaintare a cerinței privind recunoașterea sa în calitate de moștenitor legal a

1/3 cotă-parte din imobilul rămas după decesul soției sale.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 20 decembrie 2012, acțiunea înaintată de Florea Vasile a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2013 a fost admis apelul declarat de Vasile Florea, casată hotărârea Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 20 decembrie 2012 și restituită cauza spre rejudecare.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 29 iunie 2015, acțiunea înaintată de Florea Vasile a fost admisă parțial.

Florea Vasile a fost recunoscut în calitate de moștenitor legal a 1/3 cotă parte din apartamentul nr. 49 situat pe str. Gh. Asachi 11/2 municipiul Chișinău, după decesul feciorului său Florea Vitalii, decedat la 16 iunie 2011.

Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău a fost obligat să înregistreze după Florea Vasile dreptul de proprietate a 1/3 cotă parte din apartamentul nr. 49 situat pe str. Gh. Asachi 11/2 municipiul Chișinău.

S-a refuzat în repunerea în termen a lui Florea Vasile la examinarea capătului de cerere cu privire la recunoașterea în calitate de moștenitor legal a 1/3 cotă-parte după decesul soției sale, decedată la 29 iulie 1998.

S-a respins capătul de cerere cu privire la declararea nulă a declarațiilor date în fața notarului de Florea Andrei și Florea Ludmila privind acceptarea succesiunii.

La 30 iunie 2015, Florea Vasile a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 29 iunie 2015, solicitând totodată scutirea de la achitarea taxei de stat la depunerea apelului.

La 11 august 2015 Florea Ludmila a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 29 iunie 2015.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 octombrie 2015, apelul declarat de Florea Ludmila a fost restituit ca depus peste termenul legal.

De asemenea, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 octombrie 2015, a fost admisă parțial cererea lui Florea Vasile de scutire de la achitarea taxei de stat la depunerea apelului.

Nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Florea Vasile, fiindu-i acordat termen pentru achitarea taxei de stat în sumă de 3000 lei (f.d. 60-62 Vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2015, a fost admis recursul declarat de Florea Vasile, casată încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 octombrie 2015, cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel (f.d. 83-85 Vol. II).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2015, a fost admisă parțial cererea lui Florea Vasile de scutire de la achitarea taxei de stat pentru depunerea apelului.

Nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Florea Vasile cu acordarea termenului pentru achitarea taxei de stat în sumă de 2258 lei (f.d. 90-93 Vol. II).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 03 februarie 2016, a fost respins recursul declarat de Florea Vasile și menținută încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2015 (f.d. 108-111 Vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2016, a fost admis

apelul declarat de Florea Vasile, casată integral hotărârea Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 29 iunie 2015, cauza fiind restituită spre rejudecare în prima instanță (f.d. 204-208 Vol. II).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 aprilie 2017, acțiunea înaintată de Florea Vasile cu privire la declararea nulă a declarațiilor date în fața notarului de Florea Andrei și Florea Ludmila privind acceptarea succesiunii, recunoașterea în calitate de moștenitor legal a 1/3 cotă-parte din imobil după decesul feciorului, decedat la 16 iunie 2011, obligarea Oficiului Cadastral teritorial Chișinău să înregistreze dreptul de proprietate, a fost respinsă ca neîntemeiată.

S-a refuzat repunerea în termen a lui Florea Vasile la examinarea capătului de cerere privind recunoașterea în calitate de moștenitor legal a 1/3 cotă-parte după decesul soției sale, decedată la 29 iulie 1998. S-a respins ca tardiv capătul de cerere privind recunoașterea în calitate de moștenitor legal a 1/3 cotă-parte după decesul soției sale, decedată la 29 iulie 1998.

La 11 aprilie 2017 Florea Vasile a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 aprilie 2017. Totodată, a solicitat scutirea de la achitarea taxei de stat din motiv că este pensionar (f.d. 35 Vol. III).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2017, a fost admisă cererea lui Florea Vasile cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și scutit apelantul Florea Vasile de la achitarea taxei de stat în sumă de 2519,31 lei.

Nu a fost dat curs cererii de apel depusă de Florea Vasile cu acordarea termenului pentru achitarea taxei de stat în mărime de 2000 lei pînă la data de 21 septembrie 2017.

La 10 iulie 2017, Florea Vasile a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2017, solicitînd admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu scutirea integrală de la achitarea taxei de stat.

Recurentul Florea Vasile, în motivarea recursului a menționat că la examinarea prezentei cauze a achitat taxa de stat în mărime de 2258 lei.

În conformitate cu art. 425 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei rezultă că încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 06 iulie 2017.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 10 iulie 2017, în termen.

Potrivit prevederilor art. 426 alin (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea încheierii recurate, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. c) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

După cum rezultă din materialele cauzei, Florea Vasile contestă încheierea instanței de apel, prin care a fost admisă cererea lui Florea Vasile cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și scutit apelantul Florea Vasile de la achitarea taxei de stat în sumă de 2519,31 lei.

Nu a fost dat curs cererii de apel depusă de Florea Vasile cu acordarea termenului pentru achitarea taxei de stat în mărime de 2000 lei pînă la data de 21 septembrie 2017.

Verificînd legalitatea și temeinicia încheierii contestate în raport cu argumentele formulate în recurs și materialele cauzei, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile raportului juridic litigios, instanța de recurs constată că soluția instanței de apel în sensul adoptat nu poate fi menținută.

Astfel, la caz se constată că nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 29 iunie 2015, Florea Vasile a contestat-o cu apel.

Totodată a solicitat scutirea de la achitarea taxei de stat la depunerea apelului (f.d. 20-21 Vol. II).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 octombrie 2015, a fost admisă parțial cererea lui Florea Vasile de scutire de la achitarea taxei de stat la depunerea apelului. Nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Florea Vasile, fiindu-i acordat termen pentru achitarea taxei de stat în sumă de 3000 lei (f.d. 60-62 Vol. II).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 18 noiembrie 2015, a fost admis recursul declarat de Florea Vasile, casată încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 octombrie 2015, cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel (f.d. 83-85 Vol. II).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2015, a fost admisă parțial cererea lui Florea Vasile de scutire de la achitarea taxei de stat la depunerea apelului.

Nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Florea Vasile cu acordarea termenului pentru achitarea taxei de stat în sumă de 2258 lei (f.d. 90-93 Vol. II).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 03 februarie 2016, a fost respins recursul declarat de Florea Vasile și menținută încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2015 (f.d. 108-111 Vol. II).

La 05 februarie 2016, Florea Vasile a achitat taxa de stat pentru depunerea cererii de apel în sumă de 2258 lei (f.d. 115 Vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2016, a fost admis apelul declarat de Florea Vasile, casată integral hotărârea Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 29 iunie 2015, cauza fiind restituită spre rejudecare în prima instanță (f.d. 204-208 Vol. II).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 aprilie 2017, acțiunea înaintată de Florea Vasile cu privire la declararea nulă a declarațiilor date

în fața notarului de Florea Andrei și Florea Ludmila privind acceptarea succesiunii, recunoașterea în calitate de moștenitor legal a 1/3 cotă-parte din imobil după decesul feciorului, decedat la 16 iunie 2011, obligarea Oficiului Cadastral teritorial Chișinău să înregistreze dreptul de proprietate, a fost respinsă ca neîntemeiată. S-a refuzat repunerea în termen a lui Florea Vasile la examinarea capătului de cerere privind recunoașterea în calitate de moștenitor legal a 1/3 cotă-parte după decesul soției sale, decedată la 29 iulie 1998. S-a respins ca tardiv capătul de cerere privind recunoașterea în calitate de moștenitor legal a 1/3 cotă-parte după decesul soției sale, decedată la 29 iulie 1998 (f.d. 56-57 Vol. III).

La 11 aprilie 2017 Florea Vasile a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 10 aprilie 2017.

Totodată, a solicitat scutirea de la achitarea taxei de stat din motiv că este pensionar, și anterior a achitat taxa de stat pe cauza dată, odată cu depunerea apelului împotriva hotărârii Judecătorei Centru municipiul Chișinău din 29 iunie 2015, (f.d. 35 Vol. III).

În conformitate cu art. 84 Cod de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizînd pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărîrilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

La fel, art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea taxei de stat nr. 1215 din 03 decembrie 1992, prevede că tarifele taxei de stat se stabilesc în următoarele cwantumuri: pentru cererile de apel împotriva hotărîrilor instanțelor judecătorești 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau alte cereri (plîngeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial – 75% din taxa de stat calculată din suma contestată.

În același timp, instanța de recurs consideră necesar de a reitera la caz, articolul 6 § 1 din Convenție care cuprinde „dreptul la o instanță“, din care dreptul de acces, care este, dreptul de a sesiza instanțele în materie civilă, constituie un aspect (*Golder v. the United Kingdom, Marii Britanii*, hotărîre din 21 februarie 1975, § 36).

Dreptul la o instanță și dreptul de acces nu sunt absolute. Acestea pot fi supuse unor limitări, dar ele nu trebuie să restricționeze sau să reducă accesul oferit individului în așa fel sau într-o asemenea măsură, încât însăși esența dreptului să fie afectată (*Philis v. Greece (no. 1)*, § 59; *De Geouffre de la Pradelle v. France*, § 28; *Stanev v. Bulgaria* [GC], § 229).

Distinct de aceste constatări, la caz se va menționa că obligarea părții în proces la plata taxei de stat ține de dreptul statului de a reglementa și ordona accesul justițiabililor la instanțele de judecată în scopul unei bune administrări a justiției, constituind, în același timp și o limitare a dreptului de acces la o instanță, limitare care poate fi impusă, cu condiția să fie proporțională pentru a nu goli de substanță acest drept.

Drept urmare, este de precizat că normele procesuale privind plata taxei de stat nu sunt explicite în a reglementa clar situația dacă taxa de stat se percepe de fiecare dată când cauza este trimisă la rejudecare în instanța inferioară.

Totuși, sarcina instanțelor de judecată este, în esență, de a stabili dacă, în speță, modul de interpretare a normelor privind plata taxei de stat ar putea submina însă și esența dreptului de acces al justițiabilului la o instanță, astfel cum este garantat de articolul 6 § 1 CEDO (*Mutatis Mutandis Canete de Goni c. Spaniei*, hotărâre din 15.10.2002, § 37).

În situații de acest gen, nu este vorba de o simplă chestiune de interpretare juridică, dar se pune problema dacă o construcție nerezonabilă a unei cerințe de procedură împiedică persoana să-și exercite dreptul său de acces la instanță și să-și apere drepturile sale legitime (a se vedea în acest sens *Miragall Escolano and Others v. Spain*, § 37, ECHR 2000-I).

Or, instanța superioară casează hotărârea și trimite cauza la rejudecare în instanța inferioară urmare a constatării erorilor sau încălcărilor admise în cadrul procedurii finalizate prin hotărârea casată.

Însă, erorile admise de instanță și care au determinat trimiterea cauzei la rejudecare nu pot fi puse pe seama participanților în proces, aceste erori neputând fi lor imputate. Faptul că partea litigantă a fost capabilă să-și prezinte cauza în fața unei instanțe, inclusiv ierarhic superioare, nu îndeplinește în mod obligatoriu cerințele articolului 6 § 1 din Convenția Europeană. Trebuie încă să se stabilească dacă gradul de acces de care a beneficiat persoana era suficient pentru a asigura protecția „dreptul la o instanță”, având în vedere principiul preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea *Sotiris and Nikos Koutras ATTEE v. Grecia, Weissman and Others v. Romania*, § 42; noiembrie 2000, § 18; *Golder c. Marii Britanii*, hotărâre din 21 februarie 1975, pp. 16 - 18, §§ 34 - 35).

În acest context, nu trebuie de omis din vedere că cerința financiară sub forma taxei de stat poate fi impusă persoanei în ordinea reglementării dreptul lui de acces la o instanță în interesul bunei administrări a justiției, într-o manieră echitabilă (*Weissman and Others v. Romania*, hotărâre din 24 mai 2006, § 35), iar obligarea de a plăti repetat aceeași taxă nu ar coincide cu aceste obiective.

În consecință, obligarea de a achita încă odată taxa de stat pentru examinarea aceleiași cauze, încă odată în fața aceleiași instanțe, care corespunde gradului de instanțe ce a examinat deja această cauză, ar submina încrederea justițiabililor în organele justiției și ar impune o sarcină disproporționat de mare asupra acestora, până în punctul de a fi incompatibilă cu dreptul de „acces la instanță”, ca parte integrantă a dreptului la proces echitabil, astfel cum acesta urmează a fi înțeles în lumina regulii Statului de drept.

Din considerentele expuse, instanța de recurs consideră că recursul depus de către Florea Vasile este fondat, or, acesta a achitat taxa de stat la depunerea apelului în mărime de 2258 lei, odată cu depunerea apelului împotriva hotărârii Judecătorei Centru municipiul Chișinău din 29 iunie 2015, fapt confirmat prin ordinul de încasarea a numerarului din 05 februarie 2016 (f. d. 115 Vol. II).

Iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2016 apelul declarat de Florea Vasile împotriva hotărârii Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 29 iunie 2015 a fost admis, casată hotărârea contestată, iar cauza civilă trimisă spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecători.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Florea Vasile, de a casa încheierea Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2017, soluționând prin decizie problema în fond, prin care se scutește Florea Vasile de la achitarea taxei de stat la depunerea apelului în mărime de 4519,31 lei, iar cauza urmează a fi restituită la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului în fond.

În conformitate cu art. 427 lit. c), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Florea Vasile.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Florea Vasile împotriva lui Florea Andrei, Florea Ludmila, intervenient accesoriu notarul public Ursachi Diana cu privire la declararea nulă a declarațiilor date în fața notarului, recunoașterea în calitate de moștenitor legal, și se emite o nouă decizie sub formă de încheiere, prin care:

Se admite cererea lui Florea Vasile cu privire la scutirea de la achitarea taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Se scutește Florea Vasile de la achitarea taxei de stat la depunerea cererii de apel în mărime de 4519,31 lei (patru mii cinci sute nouăsprezece lei 31 bani).

Se restituie pricina la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului în fond.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Valentina Clevadî

judecători

Galina Stratulat

Dumitru Mardari